

Aanpak laaggeletterdheid bij sociaal werkbedrijven

'Een digi- en taalvaardige werknemer is blijer'

Moeite hebben met lezen en schrijven of digibeet zijn kan tot problemen leiden op je werk. Beter leren lezen loont, vertellen twee genomineerde Taalhelden, en participatiebedrijf Westrom biedt al jaren cursussen aan. 'Medewerkers vinden leren nu leuk.'

Roxanne Venema werkt bij SW-bedrijf DCW in Enschede. Soms 'struikelde' ze over woorden en lachten collega's haar uit: Dat maakte haar 'klein en heel onzeker', vertelt ze. In 2023 volgde ze via haar werkgever een jaar lang taallessen bij een vrijwilliger van Stichting Alifa. Nu staat Roxanne steviger in haar schoenen én ze is genomineerd voor de Taalheldenprijs 2024 van de Stichting Lezen en Schrijven.

Ook André Roelvink (57) uit Amsterdam is genomineerd. Hij vond zijn hele leven maniertjes om anderen niet te laten merken dat hij slecht kon lezen. 'Daar schaamde ik me voor.' Hij viel door de mand toen hij examen moest doen. 'Ik was taxichauffeur met een eigen bedrijf en zat in een VOF. Dat mocht niet meer van de regering. Je moest zpp'er worden en een chauffeurs- en middenstandsdiplooma halen. Omdat ik teksten niet begreep, lukte dat niet. Daarom stopte ik als taxichauffeur.' Twee jaar lang ging hij naar een taalschool. Nu werkt Roelvink bij een cacao-fabriek. 'Ook daar moest ik examen doen. De cursus voor het veiligheidscertificaat VCA haalde ik in één

/ Roxanne Venema (rechts) en Ineke Hofman, vrijwilliger bij de Enschedese welzijnsorganisatie Stichting Alifa. /

keer! Met hulp van een leraar slaagde ik ook voor m'n Vapro A-diploma proces-techniek. Ik begrijp de werkinstructies, kan een storing bij de machines oplossen en daar melding van maken. Ik ontdek nu zelfs spelfouten van collega's.'

Digitaal naar werk

Stichting Lezen en Schrijven vraagt al twintig jaar aandacht voor de rond tweehalf miljoen laaggeletterden in Nederland. De stichting biedt informatie, inspiratie en presentaties, deelt praktijkvoorbeelden en biedt instrumenten. Met pro-

jecten als Taal werkt! en 'Digitaal naar werk' richt de stichting zich onder meer op werkgevers. Bedrijven leren in die programma's laaggeletterdheid onder werknemers herkennen en ze leren hoe ze taal-, reken- en digitale vaardigheden kunnen helpen verbeteren.

'Digitaal naar werk' is ontwikkeld voor SW-bedrijven en werd uitgevoerd in samenwerking met SBCM (het A&O fonds en kenniscentrum sociale werkgelegenheid). Het doel is dat werknemers door digitaal vaardiger te worden beter kunnen meedoen op het werk en in de

maatschappij. Teammanagers, supervisors of HR-medewerkers leren door het project de Digimeter gebruiken. Daarmee kunnen ze zelfstandig het niveau van hun medewerkers beoordelen. SW-medewerkers leren omgaan met apps, een e-mail versturen, videobellen en veilig gebruikmaken van internet. In 2022 en 2023 deden zes SW-bedrijven mee aan 'Digitaal naar werk': IJmond Werkt, Voorne-Putten Werkt, Drechtwerk, Promen, NLW-groep Venray en Senzer in Helmond. In totaal behaalden 244 medewerkers het certificaat. >

//
Roxanne:
'Een jaar geleden had ik niet verwacht dat ik dit kon. Nu wil ik buiten mijn comfortzone treden'
//

/ In december sloot een groep trotse Westrom-medewerkers de cursus 'Digitale vaardigheden' af. Links op de foto docent Hesther van Gelderen, vooraan coördinator opleidingen Ageeth Koning. /

//
André:
 'Ik ontdek nu zelfs spelfouten van collega's'
 //

Computer- en taalles

Participatiebedrijf Westrom uit Roermond is al langer bezig met de aanpak van laaggeletterdheid. 'In 2019 ondertekende Westrom het landelijke Taalakkoord Werkgevers', vertelt Ageeth Koning, coördinator opleidingen en communicatiemedewerker. 'We spraken de ambitie uit om een taalvriendelijke werkomgeving te creëren. Dat kreeg onder andere vorm door de invoering van Klare Taal. We herschreven tientallen brieven, formulieren en instructies in duidelijke taal, zodat onze medewerkers begrijpen wat we bedoelen.' Stichting Lezen en Schrijven organiseerde workshops voor leidinggevenden en consulenten over laaggeletterdheid en gaf aan zo'n vierhonderd medewerkers voorlichting over het belang van lezen en schrijven.

In 2021 voerde Westrom de digitale werknemersportal in, waarin medewerkers hun loonstrook en verlofkaart kunnen bekijken en waar ze nieuwsbrieven vinden. Ageeth Koning: 'Om medewerkers

met de portal te helpen, startten we met een pilot digitale vaardigheden, uitgevoerd door de bibliotheek in Roermond. Wegens gebrek aan capaciteit bij de bibliotheek moesten we op zoek naar een andere aanbieder. We vonden Gilde Educatie bereid op locatie lessen digitale vaardigheden te komen geven. Al snel voegden we daar ook Nederlands (NT1) aan toe.'

Die lessen worden tot de dag van vandaag aangeboden. Om het niveau van de leergerigen te leren kennen en hen in de juiste groep in te delen, gebruikt Koning intake-toetsen van Stichting Lezen en Schrijven; de Basismeters. 'Tijdens de intake hoor ik verhalen over waarom mensen niet zo goed zijn in taal, bijvoorbeeld van vrouwen die vroeger van school af moesten om in het huishouden te helpen. Anderen konden niet meekomen in de klas en deden daarom klusjes rond de school.' De intakes zijn belangrijk om mensen in de juiste groep een positieve leerervaring te laten opdoen, stelt

Koning: 'Leren is nu heel anders dan vroeger op school. Medewerkers vinden leren nu leuk.'

Fantastisch

De lessen digitale vaardigheden bij Westrom duren 1,5 uur en de taallessen 2 uur. Ze worden voor kleine groepen gegeven in het computerlokaal van het bedrijf. 'De deelnemers krijgen een bewijs van deelname', vertelt Ageeth Koning. 'Veel mensen gaan thuis verder met modules van Oefenen.nl en verzamelen daarmee certificaten. Dat vinden ze fantastisch.' Westrom biedt medewerkers twaalf lessen digitale- en/of taalvaardigheden. Wil iemand nog meer lessen volgen, dan zijn er in de regio diverse gratis vervolgcursussen. Veel mensen zijn leren leuk gaan vinden en durven nu de volgende stap te zetten. Het bedrijf financierde de lessen aanvankelijk zelf. Eén jaar was er co-financiering uit de landelijke subsidiepot 'Tel mee met taal'. 'In 2023 zijn we daarvoor uitgeloot, terwijl de SW-sector juist veel laaggeletterden kent. Westrom betaalde de lessen toen weer zelf. Nu dekken we honderd procent van de kosten van het ROC met de subsidie voor non-formele educatie via het Regionaal Programma Volwasseneneducatie en Laaggeletterdheid Midden-Limburg.'

Meer zelfvertrouwen

Sinds 2021 volgden 97 Westrom-medewerkers één of meerdere cursussen; 32 van hen vulden online een vragenformulier in van Stichting Lezen en Schrijven. Ze gaven de cursus een 8,7 en de begeleider een 9,1. 59 procent kreeg meer zelfvertrouwen om computer of smartphone te gebruiken, 81 procent kreeg plezier in leren en 94 procent vond de cursus heel interessant. De helft kan beter lezen en kan overweg met de digitale werknemersportal. Verreweg de meeste respondenten willen doorgaan met leren. Dat leren komt niet alleen de medewerker zelf ten goede, zowel op het werk als thuis, maar ook het bedrijf. 'Beter lezen en schrijven bevordert de veiligheid, mensen begrijpen de voorschriften beter', aldus Ageeth Koning. 'Ook groeit hun betrokkenheid bij het bedrijf, omdat ze door het bekijken van nieuwsbrief, social media en website meer te weten komen over

Westrom. Mensen begrijpen informatie beter, krijgen wellicht meer grip op hun geldzaken. De medewerker die digi- en taalvaardig is, is een blijere werknemer.'

'Zet hen niet apart'

De helft van de medewerkers van Westrom werkt bij het bedrijf zelf. De andere helft is gedetacheerd, bijvoorbeeld in de groenvoorziening. Voor hen is deelname aan taal- of digi-lessen vaak lastig. 'Ze moeten reizen naar de leslocatie en de lessen sluiten niet altijd aan op hun werktijden. Dat is jammer', vindt Ageeth Koning. 'Ik zou ook de gedetacheerden meer willen kunnen bedienen. Je kunt iedereen een positieve ervaring en de kans om basisvaardigheden te leren.' Werkgevers moeten openstaan voor alle werknemers die niet goed kunnen lezen en schrijven of digitaal vaardig zijn, benadrukt ook André Roelvink. 'Begeleid hen, zet hen niet apart door te zeggen: "Dat kun jij toch niet."'

Net als cursisten van Westrom wil Roxanne Venema, die al taalheld is in Overijssel (zie dcw.nl/roxanne-is-taalheld-van-overijssel) dóór met leren: 'Ik wil verder werken aan mijn handschrift en aan rekenen. Soms moet ik voor mijn werk tellen en dat lukt niet.' Ook wil ze rolmodel zijn en anderen stimuleren beter te leren lezen. 'Een jaar geleden had ik niet verwacht dat ik dit kon. Nu wil ik buiten mijn comfortzone treden.' En dat woord komt er toch maar mooi zonder struikelen uit. //

 www.lezenenschrijven.nl/aan-de-slag-met-taal-werkt
www.lezenenschrijven.nl/digitaal-naar-werk
cedris.nl/nieuws/meedoen-in-een-snel-veranderende-wereld

TAALHELD 2024

Duizenden laaggeletterden per jaar zetten de stap beter te leren lezen en schrijven. Om hen in het zonnetje te zetten, reikt de Stichting Lezen en Schrijven sinds 2015 jaarlijks een Taalheldenprijs uit. De winnaar krijgt 2500 euro om verder te leren. Er zijn tien genomineerden, onder wie Roxanne Venema en André Roelvink. De jury van de Stichting Lezen en Schrijven maakte op 19 juni (na het sluiten van dit nummer van SW-Journaal) bekend wie de Taalheld 2024 is. Genomineerde taalhelden die dat willen en kunnen, worden taalambassadeurs om ook anderen te stimuleren op cursus te gaan, om het lezen en schrijven te verbeteren én om digitale vaardigheden op te doen. Zo geeft André Roelvink naast zijn baan voorlichting op scholen. Ook test hij formulieren van overheid, bedrijven of instanties op taalgebruik.